

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia drepturile omului și relații interetnice

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

18 septembrie 2014

000 nr. 6/231

RAPORT

asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr.180 din 15.05.2014)

Comisia drepturile omului și relații interetnice, în temeiul art.49 din Regulamentul Parlamentului, reieșind din atribuțiile și competența sa funcțională a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Scopul acestui proiect de lege constă în perfecționarea legislației privind promovarea egalității de gen pentru asigurarea egalității de șanse, ceea ce va spori cota de participare a femeilor la luarea deciziilor în cadrul instituțiilor publice.

În procesul examinării proiectului pentru prima lectură, Comisia a organizat câteva ședințe la care a participat și viceministrul Muncii, protecției sociale și familiei, ca reprezentant al autorului. Pentru lectura a doua în Comisie au parvenit unele amendamente din partea deputaților, care sunt incluse în sinteza anexată la raport.

Totodată, patru comisii permanente ale Parlamentului și Direcția Juridică a Secretariatului Parlamentului au prezentat avizele pe marginea proiectului, care au fost examinate regulamentar.

În procesul dezbaterilor, Comisia a respins unele norme din proiectul de lege, care, obiectiv, nu pot fi implementate. Astfel, la **Art.V** din proiect, care prevede completarea art.12 din Regulamentul Parlamentului cu alin.(6) prin care "se recomandă" respectarea cotei de "reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe" la formarea componenței nominale a Biroului permanent al Parlamentului, nu va putea fi realizată în practică, deoarece Biroul permanent se formează, ținându-se seama de reprezentarea proporțională a fracțiunilor în Parlament. Din el fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului și vicepreședinții. Componența numerică și nominală a Biroului permanent se stabilește prin hotărîre a Parlamentului, la propunerea fracțiunilor parlamentare, care decid autonom una față de alta.

De asemenea, Comisia respinge completarea Codului muncii cu art.124¹ la insistența Ministerului Finanțelor din motivul lipsei acoperirii financiare – **Art. X** din proiect.

Referitor la normele din proiect privind respectarea cotei de 40% în listele de candidați ale partidelor politice (**Art. VIII**, pct.2 – 5 și **Art. XI** pct.3, Comisia propune **intrarea lor în vigoare începând cu 1 ianuarie 2015**, deoarece, potrivit recomandărilor Comisiei de la Veneția legislația electorală trebuie să fie stabilă. Totodată, Comisia de la Veneția nu agreează modificarea legislației electorale cu un an înainte de alegeri.

În același timp, la redactarea proiectului Comisia drepturile omului și relații interetnice va lua în considerare obiecțiile de tehnică legislativă relevante, propuse de Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului.

În contextul celor expuse, Comisia drepturile omului și relații interetnice propune Parlamentului spre examinare proiectul de lege nr.180 din 15.05.2014 în a doua lectură, ținându-se cont de amendamentele acceptate sau respinse de membrii Comisiei, incluse în sinteza amendamentelor anexată la raport.

Vadim MIȘIN,
Președintele Comisiei

SINTEZA

amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr. 180 din 15.05.2014)

Nr. crt.	Textul părții constitutive a actului legislativ în vigoare care se propune a fi modificat, completat sau abrogat	Textul părții constitutive a proiectului de lege la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului, propunerii obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond (argumentare)
1.	Legea ocrotirii sănătății, nr.411-XIII din 28 martie 1995 Articolul 51. Ajutorul acordat de stat la îngrijirea copiilor ... (4) În cazul imposibilității spitalizării sau lipsei de indicații pentru tratament în staționar, mama sau un alt membru al familiei care îngrijește copilul bolnav poate fi scutită de lucru, în modul stabilit, acordându-i-se indemnizație pe linia asigurărilor sociale. (5) În cazul tratării în staționar a copilului în vîrstă de pînă la 3 ani sau a copilului grav bolnav de o vîrstă mai mare care are nevoie, conform avizului medical, de îngrijire suplimentară, mama (tatăl) ori o rudă are dreptul să fie alături de copil în unitatea medicală și să primească, în modul stabilit, indemnizație pe linia	Articolul 51: La alineatul (4), cuvîntul "mama" se substituie cu cuvintele "unul din părinți", iar cuvîntul "scutită" se substituie cu cuvintele "scutit". La alin.(5), cuvintele "mama (tatăl)" se substituie cu cuvintele "unul dintre părinți".	Deputatul Violeta Ivanov	De exclus punctul 2 din art.IV din proiect, păstrînd astfel redacția actuală a alin.(4) și (5) ale art.51 din Legea ocrotirii sănătății, nr.411-XIII din 28 martie 1995. Argumentare: Modificările propuse la art.IV pct.2 din proiect nu sunt logice și contravin valorilor morale și tradițiilor culturale moldovenești, dat	Se acceptă parțial. De principiu, în lege se va scrie: mama (tata). (A se vedea amendamentul dlui Vladimir Hotineanu din pct.2 al Sintezei amendamentelor și decizia Comisiei). Prin similitudine, e valabil și pentru art.XIV din proiect.

	asigurărilor sociale.			fiind faptul că mama și tatăl implicit sunt părinți și membri ai familiei.	
2.	Legea ocrotirii sănătății, nr.411-XIII din 28 martie 1995	Articolul 51 alineatul (4) și (5).	Deputatul Vladimir Hotineanu	Articolul 51: La alineatul (4), sintagma ”mama sau un alt membru al familiei care îngrijește copilul bolnav poate fi scutită de lucru, în modul stabilit, acordându-i-se indemnizație pe linia asigurărilor sociale” a se substitui cu sintagma ”dreptul la indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav se acordă, opțional, unuia dintre părinți: mamei sau tatălui. În cazul în care nici mama, nici tata, din motive	Se acceptă parțial. Sintagma ”unuia dintre părinți”, cuprinsă în amendamentul dlui Hotineanu, se exclude.

				întemeiate, nu pot îngriji copilul bolnav, indemnizația se acordă altor persoane asigurate, opțional: tutorelui, altui membru de familie, bunicului, bunicii”. La alin.(5), cuvintele ”mama (tatăl) ori o rudă are dreptul” se substituie cu cuvintele ”unul dintre părinți: mama sau tata, ori, opțional tutorele, alt membru al familiei, bunicul, bunica au dreptul”, în continuare după text.	Se acceptă parțial. Sintagma ”unul dintre părinți:”, cuprinsă în amendamentul dlui Hotineanu, se exclude.
3.	Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 02 aprilie 1996. Articolul 12. Formarea Biroului permanent al Parlamentului (1)Biroul permanent al Parlamentului este organul de lucru al acestuia și se formează, ținându-se seama de reprezentarea	Art.V din proiect. Articolul 12 din Regulamentul Parlamentului, se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins: „(6) La formarea	Membrii Comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune excluderea art.V din proiect: „(6) La formarea componenței nominale a biroului permanent se	Se acceptă excluderea art.V din proiectul de lege, deoarece există riscul ca această prevedere să nu poată fi implementată. Componența Biroului

	proporțională a fracțiunilor în Parlament. Din el fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului și vicepreședinții. Componenta numerică și nominală a Biroului permanent se stabilește prin hotărâre a Parlamentului, la propunerea fracțiunilor parlamentare. (2) Membrii Biroului permanent se numesc prin hotărâri ale fracțiunilor parlamentare, în limitele numărului de locuri ce le revin. Hotărârile se prezintă președintelui ședinței care le aduce la cunoștința Parlamentului. (3) Biroul permanent se consideră constituit după numirea a cel puțin 3/4 din membrii lui. (4) Biroul permanent se convoacă la cererea președintelui Parlamentului sau a cel puțin 1/3 din membrii săi. (5) Orice membru al Biroului permanent poate fi revocat prin hotărâre a fracțiunii parlamentare, care l-a numit, adoptată cu votul majorității membrilor acesteia.	componentei nominale a biroului permanent se recomandă respectarea cotei de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe.”		recomandă respectarea cotei de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe.”	permanent este formată conform art.12, alin. (1) al Regulamentului Parlamentului. Președintele Parlamentului și vicepreședinții sunt membri din oficiu, iar ceilalți membri sunt numiți la propunerea fracțiunilor parlamentare, care decid autonom pe cine exact să propună.
4.	Codul electoral, nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 Articolul 26. Atribuțiile Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală (1) În perioada electorală, Comisia Electorală Centrală are următoarele atribuții: ... o) adună informații privind prezentarea alegătorilor la votare, face	Art.VIII.Codul electoral se modifică și se completează după cum urmează: Articolul 26 alineatul (1): la litera o), după cuvântul „votare” se introduc cuvintele „dezagregate pe sexe”;	Membrii Comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune excluderea completării propuse la lit. o) al alin.(1), art.26 din art. VIII al proiectului de lege.	Se acceptă, deoarece scopul modificării nu este clar definit, iar mecanismul de implementare nu este expres prevăzut, ceea ce face imposibilă implementarea acestei

	totalurile preliminare ale alegerilor și aduce la cunoștință publică rezultatele finale; ...				prevederi.
5.	Codul electoral Articolul 44. Înregistrarea candidaților (1) Pentru înregistrarea candidaților, Comisiei Electorale Centrale sau consiliilor electorale de circumscripție li se prezintă cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor, următoarele documente: a) procesul-verbal al ședinței organului central sau teritorial al partidului, a altei organizații social-politice sau a blocului electoral privind desemnarea candidatului (listei de candidați); ... (3) Organul electoral respectiv efectuează înregistrarea candidaților desemnați în alegeri în decursul a 7 zile de la data primirii actelor enumerate la alin.(1). ...	Art.VIII. Articolul 44: la alineatul (1) litera a), textul „(listei de candidați)” se substituie cu textul „(listei de candidați întocmite conform cerințelor art. 79 și 126 din prezentul Cod)”; la alineatul (3), după cuvintele „efectuează înregistrarea” se introduc cuvintele „sau refuză înregistrarea”.	Membrii Comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune ca prevederile nominalizate să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2015.	Se acceptă, deoarece conform recomandărilor Comisiei de la Veneția, legislația electorală trebuie să fie stabilă. Comisia de la Veneția categoric nu agreează modificarea legislației cu un an înainte de alegeri. Totodată, avînd în vedere faptul că pe 30 septembrie 2014 se dă startul campaniei electorale, nici la modul practic nu se reușește implementarea acestei norme în cadrul scrutinului electoral pentru alegerile parlamentare din acest

					an. După eventuala adoptare de către Parlament, legea este redactată, apoi urmează promulgarea de către Președintele RM, apoi publicarea. Toate aceste proceduri obligatorii au termene legale de urmat ce nu pot fi grăbite sau nerespectate. Deci, din punct de vedere obiectiv, termenul de punere în aplicare a acestei norme trebuie modificat.
6.	Codul electoral Articolul 79. Condițiile speciale pentru înregistrarea listelor de candidați Numărul de candidați incluși în liste la data înregistrării nu poate fi mai mic de 51 de persoane și nici mai mare decât numărul de deputați în Parlament, prevăzut de Constituție, plus doi candidați	Art.VIII. Articolul 79 se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins: „(2) Listele de candidați vor fi întocmite cu respectarea cerințelor art: 17 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind	Membrii comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune ca prevederile nominalizate să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2015.	Se acceptă, deoarece conform recomandărilor Comisiei de la Veneția legislația electorală trebuie să fie stabilă. La fel, Comisia nu agreează modificarea legislației înainte de alegeri.

	supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către Comisia Electorală Centrală	partidele politice și art. 7 alin.(2) lit. b) din Legea nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați. (3) Nerespectarea condițiilor specificate în alin.(2) din prezentul articol atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.”			
7.	Codul electoral Articolul 80. Modificarea listelor de candidați (1) Concurenții electorali au dreptul să-și retragă candidatura, să retragă întreaga listă de candidați, să înlocuiască un candidat, să anuleze decizia privind includerea în listă a unui candidat anume, dar nu mai târziu de 7 zile înainte de ziua alegerilor. (2) Decizia privind retragerea candidaturii, retragerea sau modificarea listei de candidați se adoptă de persoana sau de formațiunea care a înaintat candidatura ori a înaintat lista de candidați	Art.VIII. Articolul 80 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) Modificarea listelor de candidați se efectuează cu respectarea prevederilor art. 7 alin.(2) lit. b) din Legea nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.”	Membrii comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune intrarea în vigoare a prezentei norme de la 1 ianuarie 2015.	Se acceptă, din motivele indicate mai sus în punctele 5 și 6 din tabel.

	și se prezintă Comisiei Electorale Centrale, aceasta aducînd-o la cunoștința publică imediat.				
8.	Codul electoral Articolul 126. Condițiile speciale pentru depunerea candidaturilor de către partide, alte organizații social-politice și blocuri electorale (1) Numărul de candidați în consiliu înscriși în liste trebuie să conțină minimum 1/2 din numărul mandatelor prevăzute pentru circumscripția electorală respectivă și maximum cinci candidați supleanți. Dacă după înregistrare numărul de persoane incluse în lista de candidați se reduce sub minimul stabilit, înregistrarea nu se anulează, concurentul electoral fiind avertizat de către organul electoral care l-a înregistrat. ...	Art.VIII. Articolul 126 se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins: „(1¹) Listele de candidați sînt întocmite și/sau modificate cu respectarea cerințelor art.7 alin. (2) lit.b) din Legea nr. 5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați. (1²)Nerespectarea acestor cerințe atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral respectiv.”	Membrii comisiei drepturile omului și relații interetnice	Se propune intrarea în vigoare a normelor propuse de la 1 ianuarie 2015	Se acceptă, din motivele expuse mai sus în punctele 5, 6 și 7 din tabel.
9.	Codul muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003	Art.X. Codul muncii Se completează cu articolul 124¹ cu următorul cuprins: „Articolul 124¹. Concediul	Membrii comisiei drepturile omului și	Se propune excluderea Articolului 124 ¹ al art. X din proiectul	Se acceptă, deoarece Ministerul Finanțelor, prin avizul repetat, insistă asupra lipsei

		paternal (1) Concediul paternal se acordă în condițiile prevăzute de prezentul articol, pentru a asigura participarea efectivă a tatălui la îngrijirea copilului nou- născut. (2) Tatăl copilului nou-născut beneficiază de dreptul la un concediu paternal de 14 zile calendaristice. (3) Concediul paternal se acordă în baza unei cereri, în primele 56 de zile de la nașterea copilului. La cerere se anexează o copie a certificatului de naștere al copilului. (4) Pe perioada concediului dat, salariatul beneficiază de o indemnizație paternală, care nu poate fi mai mică decât valoarea salariului mediu lunar pentru perioada respectivă, care este achitată din fondul de salarii al unității. (5) Angajatorul este obligat să încurajeze salariații în vederea	relații interetnice	de lege.	<u>acoperirii financiare</u> pentru implementarea acestor prevederi.

		beneficierii de concediul paternal. (6) Cazurile în care angajatorii creează consecințe negative pentru angajații care iau concediu paternal sînt considerate cazuri de discriminare din partea angajatorilor și se sancționează conform legii.”			
10.	Codul muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003	Se completează cu art.124/1 cu următorul cuprins: ”Articolul 124/1 Concediul paternal...”	Deputatul Corina Fusu	La art.124/1, alin.(4) sintagma ”Fondul de salarii al unității” de înlocuit cu sintagma ”Fondul de asigurări sociale”.	Nu se acceptă. Comisia drepturile omului și relații interetnice a decis excluderea acestui articol, care conform avizului Ministerului Finanțelor, nu poate fi implementat din cauza lipsei mijloacelor financiare.

11.	Codul muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003	La art.386 se completează cu alineatul (4/1) cu următorul cuprins: ”(4/1) La depistarea în unități a cazurilor de discriminare după criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, organele sindicale înaintează conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente recomandări concrete de excludere a acestora”.	Direcția Juridică a Secretariatului Parlamentului	La art.386, alin.(4/1) va avea următorul cuprins: ”(4/1) La depistarea în unități a nerespectării cerințelor de securitate și sănătate în muncă, a tăinuirii accidentelor de muncă și a cazurilor de contractare a bolilor profesionale ori a cercetării neobiective a acestor fapte, a cazurilor de discriminare pe criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, sindicatele sunt în drept să ceară conducătorilor acestor unități autorităților publice competente, luarea unor măsuri urgente, inclusiv întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor angajatorului care contravin legislației cu privire la securitatea și	Nu se acceptă, deoarece propunerea Direcției juridice depășește conceptul proiectului: asigurarea reprezentării gender și a egalității de șanse. Or, formularea mult prea întortocheată a acestui alineat, propusă de Direcția Juridică, face și mai confuză norma de drept. Totodată, Comisia drepturile omului și relații interetnice indică că această problemă nu ține de competența organului sindical care este o organizație obștească, ci de competența Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării.

				sănătatea în muncă, cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, tragerea persoanelor vinovate la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare, cu convențiile colective și contractele colective de muncă”.	
12.	Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați Articolul 7. Egalitatea de șanse în domeniul electoral, în activitatea partidelor și a altor organizații social-politice ... (2) Partidele și alte organizații social-politice.. sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați prin:	Art. XI. La articolul 7, alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Partidele politice sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați, respectînd o cotă de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe, la: a) asigurarea reprezentării în organele de conducere; b) reprezentarea în listele de candidați a femeilor și bărbaților fără discriminare după criteriul de sex,	Membrii Comisiei drepturile omului și relații interetnice -	Se propune intrarea în vigoare a prezentelor norme de la 1 ianuarie 2015.	Se acceptă, deoarece partidele politice nu dispun de suficient timp pentru modificarea statutelor lor, pentru a asigura aplicarea acestei prevederi la alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014.

	a) asigurarea reprezentării în organele lor de conducere a componenței de femei și bărbați; b) asigurarea reprezentării în listele de candidați a femeilor și bărbaților fără discriminare după criteriul de sex.	asigurându-se că din fiecare 5 persoane de pe orice segment numeric al listei maximum 3 sînt de același sex.”			

Vadim MIȘIN,
Președintele Comisiei